

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

O-SS 006

แนวคิดธรรมาภิบาลในพระไตรปิฎกกับการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทย
Governance Concept in the Pali Cannon for Thailand Democracy Development

อภิญา ทองสาธิต* (Apinya Thongsard) ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ (Thirapat Serirangsarn)**

ธโสธร ตู้ทองคำ (Thasothorn Tootongkam)***

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) แนวคิดธรรมาภิบาลในพระไตรปิฎก 2) หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ที่มีความสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย

วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสาร อันได้แก่ พระไตรปิฎก เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาและทำการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) หลักพระพุทธศาสนามีความสอดคล้องต้องกันกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อาทิ การให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล และสิทธิเสรีภาพควบคู่กันหน้าที่และความรับผิดชอบ ความเชื่อที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคกัน การให้ความสำคัญกับการตัดสินใจโดยใช้หลักเสียงข้างมาก และการใช้กฎหมายเป็นหลักในการปกครอง เป็นต้น (2) หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ที่มีความสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย ได้แก่ 1) หลักการบัญญัติพระวินัย การบัญญัติสิกขาบท มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ประชาชนได้รับความคุ้มครองอย่างยุติธรรม 2) หลักสุจริตตาม ได้แก่ การประพฤติตามอารยธรรมย่อมนำไปสู่การเป็นคนดีในฐานะปัจเจกบุคคล หลักพรหมวิหารบำเพ็ญการสงเคราะห์ การนำไปสู่การเป็นคนดี มีคุณธรรมในฐานะสมาชิกของสังคม และหลักทศพิธราชธรรมเป็นหลักอันสำคัญยิ่งสำหรับการมีคุณธรรมของผู้ปกครองรัฐ 3) หลักอริยมรรค 8 เป็นการใช้หลักตัดสินความขัดแย้ง หลัก “เบญจศีล” เป็นหลักธรรมในการถือเสียงข้างมากยึดหลักความโปร่งใส ไม่มีนอกไม่มีใน 4) หลัก “อปริหานิยธรรม” เป็นหลักธรรมสำหรับการมีส่วนร่วมในการปกครอง หลัก “มรวาสธรรม” เป็นหลักอันสำคัญยิ่งในการมีส่วนร่วมของประชาชน 5) หลัก “ปัพพชิตอกนิหปัจเจก” บุคคลพึงมีสิทธิเสรีภาพควบคู่กันหน้าที่และความรับผิดชอบหลัก “ทิส 6 (สังคาลสูตร)” เป็นหลักส่งเสริมความรับผิดชอบตนเองและผู้อื่น 6) หลัก “จักรวรรดิ 5” เป็นหลักสำคัญของนักปกครองในการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และหลัก “ราชสังคหะ 4” เป็นหลักในการบำรุงทวยราษฎร์ให้ประชาชนอยู่ในเอกภาพ

คำสำคัญ แนวคิด ธรรมาภิบาล พระไตรปิฎก ระบอบประชาธิปไตย

* มหบัณฑิต หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ แขนงวิชาการเมืองการปกครอง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

** ศาสตราจารย์ แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

*** รองศาสตราจารย์ แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study: (1) The governance concept in Pali Canon; and (2) tenets about governance from Buddhist teachings that are compatible with the democratic system of government in Thailand.

This was a qualitative study based on textual analysis of the Pali Canon and in-depth interviews with qualified experts. The data were analyzed descriptively.

The results showed that: (1) Among the components of Buddhist tenets in the Pali Canon are concepts of Governance that are compatible with principles of governance in the democratic system, such as importance on individuals; rights and freedoms that come along with duties and responsibilities; belief in the equality of all people; importance on making decisions based on the majority opinion; and governance primarily based on law. (2) Principles of Governance that are compatible with democracy consist of: 1) the disciplinary rules for monks and the *Sikhabot* commandments, which are egalitarian and apply equally to all, so citizens are protected in fairness; 2) the “Three Truths”, meaning that behaving with civility will make one a good person as an individual; the “Four Sublime States of Mind”, meaning that charity and generosity will make one a good person and a moral member of society; and the “Virtues of the King”, which are very important principles for the moral behavior of government leaders; 3) the principle of *atikorn samata* is a principle for dispute resolution, and the principle of *yepuyasita* is about accepting the majority vote based on transparency; 4) *abrihanyatham* is a principle about participation in governance and *karawasatham* is a very important principle for public participation; 5) the *buppachit-apinhabajjawek* principle states that individuals have rights and freedoms that come together with duties and responsibilities; the *singkalakasutra* or Six Directions principle stresses responsibility to oneself and others; 6) the “Five Imperial” principle tells administrators how to manage resources wisely and the *Rajasangkha 4* is about how to administer the public and keep the people unified.

Keywords: Concept, Governance, Pali Canon, Democracy